

sak —, az ember által teremtett, és az örökbe kapott, természeti környezet iránti empátiát kell erősítenie. Ennek megfelelően az e célt legjobban szolgáló — nyilvánosságra szánt — produkciókat néhány nevelőotthonba is el fogjuk vinni. Tudjuk persze, hogy az érzelmi nevelésre, a szociális érzék fejlesztésére nem csupán ezeken a helyeken van szükség. Az egész találkozót éppen azért tartjuk fontosnak, mert ezt a célt több csatornán keresztül is szolgálhatja.

— Kaphatnánk néhány praktikus információt is a programmal kapcsolatban?

— A találkozót 1992. július 12-26-ig tart. E pillanatban 28 ország részvételére számítunk, de ez a szám ismert, vagy éppen ma még nem ismert okokból kifolyólag változhat. A csoportok Budapesten találkoznak, onnan utaznak együtt Békéscsabára. A program az eddigi találkozók során kialakult rend szerint, több szekcióban-műhelyben zajlik majd (improvizáció, mozgás, maszk, óriásbáb, zene, dramaturgia stb.), a közelebbi és pontosabb meghatározással majd az adott mesterek szolgálnak, hisz ki-ki maga választhatja meg az általános célt legjobban megközelítő módszert és műfajt. A mestereket a november 15-i egyeztető tanácskozás után kérhetjük fel, hisz egyelőre nem dőlt el, hogy a választás a mi jogunk lesz-e, vagy a részt vevő országok maguk küldhetnek-e eddig nemzetközileg még kevésbé ismert új tehetségeket. A novemberi tanácskozás után írhatják ki a pályázatokat, részvételi feltételeket az egyes nemzeti szervezetek a gyerekek részére. Nálunk ez a Magyar Drámapedagógiai Társaság feladata lesz. Nem csekélység tíz gyereket igazságosan kiválasztani — nem is a fővárosból, hanem az egész ország színjátzóit közül. Még akkor sem, ha a résztvevőknek természetesen tudniuk kell kommunikálni valamelyik világnyelven.

— Ismervén a drámapedagógia Békés megyei „hadállását”, bizakodóan nézhetünk a jövő évi európai rendezvény elébe. Sokan ismerjük ügybuzgal-

matat és szervezőerőt is, mégis kissé csodaként éljük meg, hogy Békéscsaba két héten át bizonyos tekintetben Európa közepé lesz a jövő nyáron. Mondd, honnan merítetd ehhez az energiát? Egyáltalán honnan származik a drámapedagógia iránti ilyen elszánt elkötelezettség?

— Egyszerű ez. Színésznő akartam lenni aztán rájöttem, hogy a színház nem az én világom. A rendezés azonban érdekelt. C-kategóriás rendező lettem. A csoportomban voltak szakmunkástanulók, akik nagyon nehezen boldogultak a szóval is, meg a mozgással is. Hosszú hónapok munkájával lehetett őket eljuttatni a színpadi bemutatóig, aztán jól leminősítették őket. Vértett a szívem. A zsűri nem azt a pedagógiai munkát minősítette, amellyel akár csak az értelmes megszólalásig is eljutottak. Amikor aztán szakelőadó lettem, és megismertem a Dramatikus Játékok könyvet, akkor tudtam meg, hogy az drámapedagógia volt, amivel én is próbálkoztam. Aztán a (Debreczeni) Tiborral sorra csináltuk a táborokat színjátzóknak és pedagógusoknak számára, és egyre jobban éreztem, hogy a pedagógiai munka százszor fontosabb, mint az érem, vagy akár a színpadon megvalósuló esztétikai érték. Később Bucz Hunor, Hollós Jócó és Richard Finch jóvoltából jutottam egyre mélyebbre annak ismeretében, hogyan lehet a legkevesebb beavatkozással, mintegy a háttérből segíteni a lelki folyamatokat. A sajtópéldámból tudom, mekkora segítséget jelentenek a pedagógiai — s természetesen a drámapedagógiai — munkában az idők során megismert kiváló szakmai egyéniségek, ezért igyekszem ezt az élményt megszerezni-megszervezni minél több, hozzám hasonló cipőben járó kollegám számára.

— Reméljük, ezúttal is sikerülni fog, és minél többen meríthetünk majd a jövő nyáron Békésben fakadó élmény-forrásokból, hogy felfrissülve, megerősödve lássunk bokrosodó teendőinkhez.

Trencsényi Imre

TÁBORI KIS TRAKTA

ORSZÁGOS DRÁMATANÁRI TÁBOR FÓTON

Egy hetes szakmai továbbképzést hirdetett meg a Magyar Drámapedagógiai Társaság. 36-an jelentkeztek rá az országból. A kurzus 1991. június 24—30. zajlott, helye Fót volt, a nevelőotthon. A jelentkezőknek 3.500 Ft részvételi díjat kellett fizetniük. A Társaság tagjainak a tagdíjuk összegével kevesebbet. Emellett azonban szükség volt a Társaságunk és a Nyelvművelők Egyesületének anyagi támogatására is.

Két csoportban indulhatott a munka. Az egyikben az érdeklődésnek megfelelően tanítók és napköziotthonos tanárok aziránt érdeklődtek, azt akarták gyakorolni, hogyan lehet az angol Heathcote módszerével Tornyal Magdától megtanulni; miként kapcsolható össze a tananyag és a nevelői szándék, miként fejleszhető a gyerekek alkotó jelenléte a foglalkozásokon. Mások ugyanebben a csoportban arra voltak kíváncsiak, miként lehet drámapedagógiai módszerrel hátrányos helyzetű közösségek konfliktusos problémáit megoldani. Ezt Nylsstor Ágnesről sajtóírták el.

A másik csoportban felsőtagozatos tanárok és középiskolaiak gyülekeztek, itt ugyanis kreatív képességet fejlesztő tréninget ígértek és annak a gyakorlását, hogy miként alkalmazható ez a módszer az irodalom tanításában. Ez utóbbiról szólnunk bővebben.

Két tanár került egy csoportba, olyanok, akik még sohasem dolgoztak együtt. A kreatív agytréninget Debreczeni Tibor vezette, a fizikai érzékszervi előkészítést pedig Várhidi Attila. Az előbbi toleránsabb pedagógiai elvek szerint az utóbbi markánsabb rendezői magatartással. Ez a résztvevőknek okozott némi feszültséget, de talán így volt jó, mert alkalom nyílt arra is, hogy a hallgatók is gyakorolhassák az empátia és a kompromisszum játékeit.

A különböző helyről érkező pedagógusok csoportbéli érzelmi biztonságának megteremtéséhez elegendőnek bizonyult két nap. S máris kezdődhetett az erős szellemi igénybevételt igénylő tréning-sorozat. Miféle dramatikus eszközök állnak rendelkezésre, hogy elérjük a tanítványaink kreatív gondolkodását. Gyakorlatban kellett rájönni, miként kezdjük másként

látni a világot, amikor a „marslakók” szemével nézzük, vagy egy fiktív bírósági tárgyaláson az ügyész, a védő vagy a vádlott szemével, miként döbbenünk rá, hogy nincs egyértelmű igazság, hogy minden relatív, hogy anakronizmusok veszik körül világunkat, amelytől meg lehet szabadulni, ha akarunk. Gyakorolták az elidgenítést, miként szólhatnak egy-egy jelenségről, tárgyról különböző érzelmi magatartásból. Miként válnak azok a megszólalás különbözőségeiből eredően ünnepegyessé és mulatságossá, nevetségessé és fennköltté. **Megtanulhatták a résztvevők, hogy saját szubjektív vizmukban is kételkedni kell, s meg kell kísérelni kialakítani egy általános magyarázó érvrendszert.** Rájöhettek, hogy az egyéni értékítélet nem általánosítható. Megpróbálták elérni a tanárok, hogy a foglalkozás során **kialakuljon a kétségbevonás képessége, az adaptációs és absztrakciós készség,** gyakorlatban sajátíthatták el mifélek az analógiás és antitézisen alapuló módszerek, s hogy ezek gyakorlása révén hogy juthatunk új összefüggések birtokába. Mit lehet csinálni egy radírgumival? — tették fel a kérdést. Mire emlékeztet az iskola? Mi lenne ha a trianoni békeszerződés érvényét veszítené? Milyen lesz a család 2500-ban? **A sablontól eltérő gondolkodtatás, ez volt a cél,** s a módszer ezt sugallta; gondolkodjunk másként. Ez az eszme vezette a tanárokat akkor is, amikor ilyenféle megközelítésben nyúltak az irodalom, a dráma tanításának problémájához. mitől lesz ugyanaz a történet komédia vagy tragédia? Ha ismerjük egy dráma elejét és végét, mi minden történhet közte.

Az utolsó estén aztán a hallgatók szerepeltek. Improvizatív játékokkal. A tanárok pedig meggyőződhetek arról, hogy eredményesen dolgoztak. Működött az analógiás módszer. Parabola játékaikban viszont láthatták saját magukat is.

(debreczeni)

II. Országos Gyermekszínjátszó Tábor

1991. július 8-17. között rendezte meg a Fóti Gyermekvárosban a II. Országos Gyermekszínjátszó Tábor a Marziányi Téri Művelődési Központ (az első országos tábort a Gödöllői Művelődési Központ rendezte tavaly Veresegyházán). A szervező intézmény s a helyszín változott csak, a táborvezető, a csoportvezetők többsége maradt. A szervezés módja, a tábor programja is hasonló: Országos meghirdetés alapján jelentkezettek a gyerekek, 10-14 év közöttiek, jöttek is házánk különböző részeiből. Idén Budapestről — az eddigi gyakorlattal ellentétesen — meglepően sokan.

Az életkort figyelembe véve osztottuk be a munkacsoportokat, amelyek egy-egy csoportvezető-rendező és egy-egy asszisztens irányításával dolgoztak tíz napon át. Programjukat, időbeosztásukat saját maguk alakíthatták ki, ebben kötttséget csak az étkezések és a közös esti rendezvények jelentettek.

Ismételten kiderült, hogy két-három nap elegendő idő a csoportépítésre, s tíz nap alatt még egy rövid produkciót is színpadra tud állítani minden csoport. Ismételten kiderült, nem kell „leverni” a gyerekeken a darabot: csak jól képzett szakember kell, aki gazdaságosan osztja be, tölti ki, használja fel a rendelkezésre álló időt. Szakember, aki kedvvel dolgozik, s meglepő módon a munkaerkölce miatt ritkán dicsért fiatalok félórával a kezdés előtt rendre ott vannak a próbateremben, s néha még azt is mondják, hogy „ne hagyjuk abba!”.

Ami új volt idén: a Pest Megyei Művelődési Központ által szervezett gyermekszínjátszó rendezői tanfolyam hallgatói együtt dolgoztak a gyermekszínjátszó tábor résztvevőivel. A tábor munkája remek hospitálási lehetőséget jelentett a hallgatóknak, tanulmányozhatták a hat csoportvezető pedagógiai szemléletében közös, de gyakorlataiban eltérő tréning-módszerét, követhették a különböző gyermekszínjátszó műfajokhoz tartozó előadások létrehozásának folyamatát.

A tábor létrejöhetett volna, gazdag és újgazdag szülők el is küldhették volna gyermekeiket, ha minden költséget a résztvevőkre hárítottuk.

Nem kellett ezt tennünk, ugyanis jelentős anyagi segítséget kaptunk a Nemzeti Gyermek- és Ifjúsági Alapítványtól, valamint a Pro Renovanda Cultura Hungariae alapítványrendszer Muharay Alapítványától. Így egy átlagos fizetésű szülő gyermeke számára is elérhetővé-megfizethetővé vált táborunk.

Végezetül a „stáblista”: Fodor Mihály, Szakall Judit, Pálffy Mária, Lukács László, Körömi Gábor, Keményfi Róbert rendezők és Kaposi László táborvezető. A rendezői kurzust Nagy András László vezette, házigazdánk a Fóti Gyermekváros színjátszó csoportjának vezetője, Kiss Tibor volt.

(Kaposi)

A tiszasasi „Pitypang ház”

A Pitypang Humán Szolgáltató Egyesület 1989-ben alakult. Tagjai (zömmel pedagógusok) célul tűzték ki a néphagyományokon alapuló, a népi kultúra szellemiségét magában hordozó emberformálást, közösségteremtést, különös figyelemmel a hátrányos helyzetű gyerekekre, fiatalokra.

Az egyesületi célok segítésére létrejött a Pitypang Humán Szolgáltató Alapítvány is, amely nyitott és csekély összeggel rendelkezett. A tervek megvalósítása lehetségessé vált az Alapítványnak felajánlott ingatlanon, Tiszasason. A „Pitypang Ház”-nak nevezett falusi élettérben kezdtük meg 1990-ben a nyári táborok szervezését.

Az Alapítvány tevékenysége nonprofit érdekeltsgű, az Egyesület tagjai térítésmentesen szabadidejükben szervezik, vezetik a „Ház” életét.